7/18562

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan
1502

27/12/2006

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 06/11/2006 tarihli ve A.01.0.GNS. 0.10.00.02-26950 sayılı yazınız,
b) 15/11/2006 tarihli ve 1341 sayılı yazımız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Konya Milletvekili Atilla Kart tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/18562 Esas No.lu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Cemil ÇİÇEK
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

7/18562

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2006

Sayın Atilla KART
Konya Milletvekili
T.B.M.M.

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/18562 Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

1. F tipi yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 16. maddesi gereğince 1 ve 3 kişilik oda sistemine göre inşa edilen uluslararası standartlara uygun ceza infaz kurumları olup, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 9. maddesine göre; ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar ile süresine bakılmaksızın, suç işlemek amacıyla örgüt kurmak, yönetmek veya bu örgütün faaliyeti çerçevesinde, Türk Ceza Kanununda yer alan

a) İnsanlığa karşı suçlardan,

b) Kasten öldürme suçlarından,

c) Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçundan,

d) Devletin güvenliğine karşı suçlardan,

e) Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlardan,

Mahkûm olanların cezalarının, bu kurumlarda infaz edildiği;

Diğer yandan, eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli hâlde bulunan ve özel gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekli olduğu saptananlar ile bulundukları kurumlarda düzen ve disiplini bozanlar veya iyileştirme tedbir, araç ve usûllerine ısrarla karşı koyanların bu kurumlara gönderildikleri;

F tipi yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarının, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere Tehlikeli Tutuklu ve Hükümlülerin İyileştirilmesi ve Hapsedilmeleri ile İlgili R (82) 17 sayılı Tavsiye Kararına uygun olarak inşa edildiği;

Söz konusu kurumların, koğuş sisteminin yarattığı, haraç alma, koğuş ağalığı, tünel kazma, firar etme, isyan çıkarma, örgütsel infazlar yapma gibi sıkıntıları giderecek, mahkûmlara çağdaş ve insanca yaşam olanakları sağlayacak fizikî ortamlara sahip bulunduğu; anılan kurumların, koğuş hâkimiyetini ortadan kaldırılması sebebiyle, bazı örgütlere mensup hükümlü ve tutukluların, bunların açılmasını önlemek amacıyla o dönemde yaygın propaganda kampanyası yürüttükleri;

Devletimizin ölüm oruçlarının ve açlık grevlerinin sona erdirilmesi için gerekli çabayı gösterdiği ve bu kurumlardaki infaz rejiminin iyileştirilmesi için çalışmaların yapıldığı;

Öte yandan, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 16. maddesinde 01/06/2001 tarihinde 4666 sayılı Yasayla yapılan değişiklikle hükümlü ve tutuklulara tanınan hakların, 01/06/2005 tarihinde yürürlüğe giren 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve buna dayanılarak çıkarılan Tüzük ve diğer mevzuat çerçevesinde de korunduğu, bu çerçevede hükümlü ve tutukluların;

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2006

a) Kütüphane ve dershanelerde eğitim çalışmaları yapmalarına,

b) Açık futbol sahası ile kapalı spor salonlarında futbol, voleybol, basketbol, masa tenisi gibi sportif faaliyette bulunmalarına,

c) İşyurdu atölyelerinde meslek kazandırma ve işyurdu çalışmaları ile çok amaçlı salonda sosyal ve kültürel etkinliklere katılmalarına,

d) Belgelendirmeleri koşuluyla bazı akrabaları ve aileleriyle haftada bir kez, on dakika süre ile telefon görüşmesi yapmalarına,

e)Terör ve örgütlü suçlardan hükümlü ve tutuklu olanların ayda bir defa anne, baba, eş ve çocukları ile açık görüş yapmalarına,

imkân tanındığı;

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 10/01/2002 tarih ve 1849 sayılı Genelgesi uyarınca seçici komisyonca tespit edilecek tutuklu ve hükümlülerin on kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde, ceza infaz kurumu yönetiminin gözetiminde, açık görüş alanlarında veya diğer ortak yerlerde, haftada 5 saati aşmayacak şekilde sohbet amacıyla bir araya getirildikleri, bu düzenlemenin 01/06/2005 tarihinde yürürlüğe giren 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 73 ve 74. maddeleri ile de korunduğu ve , 01/01/2006 tarihli ve 45 No.lu Genelgeye eklendiği;

Ortak alanlardan faydalanmak isteyen hükümlü ve tutukluların; işledikleri suçlara, kurumdaki davranışlarına, ilgi ve yeteneklerine göre gruplandırılarak, güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, kendileri için hazırlanmış iyileştirme programları çerçevesinde eğitim, spor, meslek kazandırma ve çalışma ile diğer sosyal ve kültürel faaliyetlere katıldıkları; programın süresi ve katılacak hükümlü-tutuklu sayısının her programın özelliği, güvenlik koşulları ve kurum olanakları dikkate alınarak belirlendiği; aynı hükümlü veya tutuklunun birden çok programa katılabildiği gibi faaliyet ve uygulama programının değiştirilmesini isteme hakkına da sahip olduğu;

Ayrıca, müebbet hapis cezasına mahkûm olanların 5275 sayılı Kanunda belirtilen koşullu salıverilme süresinin üçte ikisini, süreli hapis cezasına hükümlülerden toplam cezalarının üçte birini, aynı Kanunun 9. maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen hükümlülerden geriye kalan toplam cezalarının üçte birini bu kurumlarda geçirerek iyi hâl gösterenlerin, tutum ve kişiliklerine uygun diğer ceza infaz kurumlarına gönderilmesine imkân bulunduğu;

Yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında bulunan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükümlülerin kendileriyle aynı ünitede kalan hükümlülerle birlikte bazı sınırlamalarla bu programlara katılmalarına izin verildiği;

2. Ceza infaz kurumlarımızın tamamında hükümlü ve tutuklulara 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 72. maddesi uyarınca temiz ve ücretsiz içme suyunun sağlandığı;

Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik hükümleri gereğince dileyen hükümlü ve tutukluların kantin aracılığıyla ambalajlı içme suyu satın alabildikleri; konu ile ilgili gerekli önlemlerin alındığı ve mevzuata aykırı uygulamanın bulunmadığı;

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2006

3. Hükümlü ve tutukluların süreli ve süresiz yayınlardan yararlanma haklarına ilişkin olarak 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 62. maddesinde yer alan,

"Hükümlü ve tutuklular, mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla süreli ve süresiz yayınlardan bedelini ödeyerek yararlanma hakkına sahiptir.

Resmî kurumlar, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler tarafından çıkartılan gazete, kitap ve basılı yayınlar, hükümlülere ücretsiz olarak ve serbestçe verilir. Eğitim ve öğretimine devam eden hükümlülerin ders kitapları denetime tâbi tutulamaz.

Kurum güvenliğini tehlikeye düşüren veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez."

Hükümleri çerçevesinde hükümlülerin söz konusu haktan yararlandığı;

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzüğün 87. maddesine göre; süreli ve süresiz yayınların kurum güvenliğini tehlikeye düşürüp düşürmediği veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayıp kapsamadığını tespit görevinin ise Eğitim Kuruluna verildiği; hükümlü ve tutuklular hakkında infaz kurumunca tesis edilen tüm işlemler gibi eğitim kurulu kararlarına karşı da infaz hâkimliğine başvuru haklarının bulunduğu;

Yer darlığı ya da yokluğu gerekçesiyle avukat görüşlerinin fiilen kısıtlanması ve savunma hakkının ihlâl edildiği iddialarının, tüm ceza infaz kurumlarımızda avukat görüşleri için tahsis edilmiş mekânların hazırlanmış olduğu, bu itibarla yer darlığı gerekçesiyle avukat görüşlerinin fiili olarak kısıtlanmasının söz konusu olmadığı;

Hükümlü ve tutukluların avukatları ile yazışmaları hususunun ise 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 68. maddesinde düzenlendiği; maddede yer alan "Hükümlü ve tutuklu tarafından resmî makamlara veya savunması için avukatına gönderilen mektup, faks ve telgraflar denetime tâbi değildir." hükmü çerçevesinde uygulamanın yapıldığı;

4. 14/06/2001 tarihinde kabul edilen 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu gereğince yürürlükteki mevzuat ve Ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle belirlenen ilkeler çerçevesinde ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin yönetim, işleyiş ve uygulamalarını yerinde görmek, incelemek, bilgi almak ve tespitlerini rapor haline getirerek yetkili ve ilgili mercilere sunmak üzere ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının oluşturulduğu;

Ceza infaz kurumlarımızda şeffaf bir yönetimin sağlanması ve insan haklarının teminat altına alınması için, infaz kurumlarımızın sivil toplum denetimine açılmasının ve eksikliklerin ve aksaklıkların bağımsız kişilerce saptanmasının şüphesiz önemli bir aşamayı oluşturduğu;

Bu kapsamda, 130 ağır ceza merkezinde kurulmuş olan Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurullarında bugün itibarıyla 648 kişinin görev yaptığı; İzleme Kurullarının 01/01/2006 ilâ 07/12/2006 tarihleri arasında ziyaret ettikleri infaz kurumları için hazırladıkları raporlarda Bakanlığımıza sundukları 1549 öneriden 784'ünün yerine getirildiği, 7'sine ilişkin çalışmanın devam ettiği ve 758'nin ise yerine getirilemediği; yerine

getirilemeyen önerilerin genellikle; ödenek yokluğu ya da yetersizliği, kadro yetersizliği, mevzuat açısından engelin bulunması veya fiili imkânsızlık gibi nedenlerden kaynaklandığı;

16/05/2001 tarihinde kabul edilen 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlerin veya bunlara yönelik yapılan faaliyetlere ilişkin şikayetleri incelemek, karara bağlamak üzere kurulmuş olan infaz hâkimliklerinin yargı çevresinde ceza infaz kurumu ve tutukevi bulunan ağır ceza mahkemeleri ile coğrafî durum ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak ilçe asliye ceza mahkemeleri nezdinde kuruldukları ve sayılarının bugün itibarıyla 141 adet olduğu; 2006 yılı ilk 6 aylık döneminde hükümlü ve tutukluların başvuru ve şikâyetleri ile ilgili olarak infaz hâkimliklerine toplam 2421 başvurunun yapıldığı; bunlardan 277'sinin kabul, 15'inin kısmen kabul, 2007'sinin red, 122'sinin ise yetkisizlik ve sair kararlarla sonuçlandığı;

Ceza infaz kurumları idaresince hükümlü ve tutuklular hakkında tesis edilen karar ve işlemlerin yargısal denetimine tâbi tutulmasını amaçlayan infaz hâkimlikleri ile ceza infaz kurumlarını sivil denetime açan izleme kurullarının fiilen işlevini yitirdiği iddiasının gerçeği yansıtmadığı; zira, bugüne kadarki uygulamalar ve gerek infaz hukuku gerek infaz kurumları alanında elde edilen iyileştirme ve kazanımlar göz önüne alındığında her iki kurumun da etkin ve verimli bir şekilde çalıştığı, Ülkemizde çağdaş infaz anlayışını ve hukukun üstünlüğü prensibini pekiştirdiklerinin gözlemlendiği;

5. Değişik sivil toplum kuruluşları tarafından F tipi yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları hakkında yapılan çalışmaların ve düzenlenen raporların Bakanlığımıza iletildiği ve tarafımızdan incelendiği; söz konusu çalışmalar içerisinde en yaygın olanının, geçmişte ısrarla gündeme getirilen bugün de bazı kişilerce dile getirilmeye devam edilen, hükümlü ve tutukluların kaldığı aynı koridorda bulunan üçer kişilik oda kapılarının açılarak dokuz kişinin gün boyu bir araya gelmelerini sağlamaya yönelik "üç kapı üç kilit projesi" olarak adlandırılan teklif olduğu; Bu teklifin yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarımızda büyük gayret ve çabalar sonucu oluşturulan huzur ve güven ortamını tamamen yok edecek mahiyette olması nedeniyle kabul edilmesine imkân bulunmadığı, anılan teklifin gerçekleşmesinin fizikî şartlar ve güvenlik açısından ciddi bir riski beraberinde getireceği; üç kişilik oda kapılarının açılması durumunda infaz kurumundaki yüzlerce hükümlü ve tutuklunun koridorlara toplanmalarına sebep olacağı; ayrıca tek kişilik odaların bulunduğu dört ayrı koridorun daha mevcut olduğu göz önüne alındığında, bunların da kapılarının açılması halinde 14 veya 15 kişinin bir araya gelebilmesi ile sonuçlanabileceği;

Öte yandan, uluslararası cezaevi standartlarına göre hükümlülerin tehlikelilik kategorilerine göre sınıflandırıldıkları, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi "Tehlikeli Suçluların İyileştirilmesi ve Hapsedilmesi" konulu R (82) 17 sayılı tavsiye kararı ile; bu kategorideki suçluların özel bir güvenlik rejimine tâbi olmasının önerildiği; aynı şekilde Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesinin de tehlikeli suçluların daha güvenli bir rejim altında tutulmalarının ve güvenliğin imkân tanıdığı ölçüde eğitim, meslekî eğitim ve boş zaman etkinliklerinin sağlanmasının tavsiye edildiği;

Uygulamamıza bakıldığında da F tipi yüksek güvenlikli kapalı infaz kurumlarında üç odada bulunan 9 mahkûma ek olarak bir mahkûm daha katılmak suretiyle toplam 10'ar kişilik gruplar hâlinde ortak etkinliklere çıkma imkânının verilmiş olduğu, bu kişilere eğitim, boş zaman etkinlikleri, kütüphane çalışması, sosyal-kültürel ve sportif faaliyetler sağlandığı; dolayısıyla, esasen kapıların sürekli kilitli tutulması gibi bir durumun söz konusu olmadığı, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 9 ve 34. maddelerinde

7/18562

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2006

kurum oda ve koridor kapılarının kapalı tutulacağının, ancak Kanunda yazılı hallerde gün içerisinde açılacağının da hüküm altına alındığı;

Modern ceza infaz uygulamalarında hükümlüler günün önemli bir kısmını odalarının dışında yararlı faaliyetlerde geçirdikleri "Üç kapı, üç kilit" olarak adlandırılan önerinin koğuş sistemine geri dönüşü ifade ettiği ve mevcut uygulama dışında, infaz rejimine yönelik getirilecek herhangi bir değişikliğin ceza infaz kurumlarımızda ve tutukevlerimizde başlatılan ve halen büyük bir hızla devam eden bütün reform, eğitim ve yenileşme çalışmalarını olumsuz etkileyeceği sağlanan asayiş ve düzeni bozacak mahiyette bulunduğunun değerlendirildiği;

Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden anlaşılmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Cemil ÇİÇEK
Bakan